Suuri valiokunta

Keskiviikko 17.2.2021 klo 13.00—13.30

Läsnä
puheenjohtaja Satu Hassi vihr
1. varapuheenjohtaja Jani Mäkelä ps
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Sari Essayah kd
jäsen Jussi Halla-aho ps (1, 2) (3 osittain)
jäsen Atte Harjanne vihr (1, 2) (3 osittain)
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Ville Kaunisto kok
jäsen Kimmo Kiljunen sd
jäsen Johannes Koskinen sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Lulu Ranne ps
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Anne-Mari Virolainen kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
varajäsen Sanna Antikainen ps
varajäsen Mari Holopainen vihr (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Inka Hopsu vihr
varajäsen Pasi Kivisaari kesk
varajäsen Matias Marttinen kok
varajäsen Hanna Sarkkinen vas
varajäsen Hussein al-Taee sd (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Peter Östman kd

Sihteeri
valiokuntaneuvos Peter Saramo
valiokuntaneuvos Anna Sorto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 26 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. EU-UK Trade and Cooperation Agreement

Valiokunnassa oli kuultavana:
- Iso-Britannian Suomen suurlähettiläs Tom Dodd

avustajinaan:
Tiia Lehto, Head of Economic, Prosperity, and EU
Eva Haahti, Consular Policy/Consular Officer & EA to HMA
Melanie Loughney, Events & Residence Manager
Iso-Britannian Suomen suurlähetystö

Puheenvuoron käyttivät puheenjohtaja Hassi sekä ed. Kauma, Arhinmäki, al-Taee ja Ovaska.

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle neuvotteluista EU:n uudesta kumppanuudesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 55/2020 vp
U-jatkokirjelmä UJ 50/2020 vp
U-jatkokirjelmä UJ 52/2020 vp
Valiokunnan lausunto LiVL 2/2021 vp

Valiokunta merkitsi saapuneeksi perustuslakivaliokunnan kannanoton: Perustuslakivaliokunnan arvioitavana ovat valtioneuvoston jatkokirjelmät, jotka koskevat EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimusta. Sopimusta täydentävät erilliset sopimukset tietoturvasta ja ydinenergia-alan yhteistyöstä. Neuvosto on 29.12.2020 tehnyt sopimuksettoman tilan välttämiseksi päätöksen sopimusten allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta 1.1.2021 alkaen. Neuvosto on päättänyt yksimielisesti allekirjoittaa sopimukset vain unionin puolesta, niin sanottuina unionisopimuksina. Sopimusten voimaantulo edellyttää vielä neuvoston päätöstä sopimusten tekemisestä. Suuri valiokunta on lähettänyt jatkokirjelmät mahdollisia toimenpiteitä varten muun muassa perustuslakivaliokuntaan. Valiokuntia pyydetään huomioimaan, että eduskunnan käsiteltävänä on nyt kysymys siitä, äänestääkö Suomi EU:n neuvostossa lopullisen sisältönsä jo saaneen sopimuksen hyväksymisen ja voimaansaattamisen puolesta tai sitä vastaan.Jatkokirjelmässä UJ 52/2020 vp valtioneuvosto toteaa, että suurin osa nyt tehtävän sopimuksen sisällöstä kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 3 artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla. Valtioneuvoston mielestä on juridisesti mahdollista ja EU-tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista tehdä sopimus neuvoston päätöksellä vain unionin puolesta. Perustuslain kannalta valittu ratkaisu tarkoittaa, että sopimusta käsitellään eduskunnassa perustuslain 96 §:n mukaisena osallistumisena Euroopan unionin asioiden kansalliseen valmisteluun, ei perustuslain 94 §:n mukaisena kansainvälisen velvoitteen hyväksymisenä.Perustuslakivaliokunta kiinnittää valtiosääntöoikeudelliselta

kannalta huomiota valtioneuvoston jatkokirjelmien sisältöön. Valiokunta on vakiintuneesti todennut, että valtioneuvoston kirjelmiin on syytä sisällyttää myös sellainen valtiosääntöoikeudellinen arvio ehdotuksen suhteesta perustuslakiin, joka mahdollistaa perustuslakivaliokunnan perustuslain 74 §:n mukaisen valvontatehtävän hoitamisen EU-asioiden kansallisessa valmistelussa (PeVL 30/2020 vp, s. 17 ja siinä mainitut lausunnot). Valiokunta on lisäksi pitänyt tärkeänä, että toimivallan jakautumiseen unionin ja jäsenvaltioiden välillä kiinnitetään riittävästi huomiota laadittaessa hallituksen esityksiä jaetun toimivallan sopimuksista (PeVL 6/2001 vp, s. 3). Kirjelmät jäävät perustuslakivaliokunnan tehtävän kannalta valitettavan yleisluonteisiksi. Vaikkei nyt käsillä olevassa tilanteessa ole valtioneuvoston arvion mukaan kyse jaetun toimivallan sopimuksesta, kirjelmissä olisi tullut esittää täsmällisempiä perusteluita toimivallan jakautumiselle. Valtioneuvoston kirjelmissä yhtäältä pidetään valittua toteuttamisratkaisua oikeudellisesti mahdollisena ja toisaalta korostetaan voimakkaasti sen poikkeuksellisuutta. Perustuslakivaliokunta toteaa, että ratkaisun oikeudellisesta asianmukaisuudesta tulee varmistua ennen päätöksentekoa asiassa.

Valiokunta merkitsi saapuneeksi ulkoasiainvaliokunnan kannanoton: Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä sitä, että EU ja Yhdistyneet kuningaskunnat (”UK”) saivat 24.12.2020 päätökseen neuvottelut uudesta kauppa- ja yhteistyösopimuksesta. Valiokunta toteaa, että UK on osaltaan jo päättänyt sopimusten hyväksymisprosessin ja korostaa, että myös unionin tulee saada sopimukset hyväksyttyä mahdollisimman pian. Tämä edellyttää sekä EP:n hyväksyntää että neuvoston päätöstä sopimusten tekemisestä.Ulkoasiainvaliokunta jakaa valtioneuvoston arvion siitä, että sopimukset vastaavat Suomen neuvottelutavoitteita ja että ne tulisi hyväksyä. Valiokunta toteaa, ettei sopimus kata yhteistyötä ulko-, turvallisuus-, ja puolustuspolitiikassa, koska UK ei halunnut neuvotella sopimukseen perustuvasta yhteistyöstä näissä kysymyksissä. Valiokunta pitää tätä valitettavana. Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että läheinen yhteistyö EU:n ja UK:n välillä voidaan varmistaa näissä kysymyksissä. Samalla valiokunta korostaa, että Suomen ja UK:n kahdenvälistä yhteistyötä tulee ylläpitää ja kehittää.Ulkoasiainvaliokunta jakaa valtioneuvoston kannan, että nyt käsiteltävänä olevat sopimukset voidaan tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tehdä vain unionin puolesta ja korostaa, ettei tämä saa muodostaa ennakkotapausta.

Valiokunta merkitsi saapuneeksi talousvaliokunnan kannanoton: Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan. UJ 50/2020 vp, UJ 52/2020 vp

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 3/2021 vp: Suuri valiokunta yhtyy erikoisvaliokuntien tavoin valtioneuvoston kantaan ja katsoo, että sopimukset ovat kokonaisuutena arvioiden EU:n ja Suomen neuvottelutavoitteiden mukaisia ja kannattaa niiden nopeaa hyväksymistä. Valtioneuvoston ja erikoisvaliokuntien tavoin suuri valiokunta katsoo, että sopimukset voidaan poikkeuksellisesti tehdä unionisopimuksina. Sopimusten tekeminen unionisopimuksina suhteessa UK:hon ei saa muodostaa ennakkotapausta, eikä saa vaikuttaa EU:n perussopimusten mukaiseen unionin ja jäsenvaltioiden väliseen toimivallanjakoon. Suuri valiokunta katsoo, että sopimusten väliaikaista soveltamista voidaan tarvittaessa jatkaa sopimusten loppumääräysten mukaisesti, kunnes EU-tason hyväksymismenettely on saatettu loppuun.

5. Valtioneuvoston selvitys: Euroopan keskuspankin selvitys digitaalisesta eurosta

Valtioneuvoston E-selvitys E 9/2021 vp A 5
Liiteasiakirja Euroopan keskuspankin selvitys digitaalisesta eurosta

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten valtiovarainvaliokuntaan ja talousvaliokuntaan.

Valiokunta lähetti asian tiedoksi perustuslakivaliokuntaan ja lakivaliokuntaan.

6. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto toimenpiteistä järjestämättömien lainojen vähentämiseksi EU:ssa

Valtioneuvoston E-selvitys E 10/2021 vp A 6
Liiteasiakirja Komission tiedonanto toimenpiteistä järjestämättömien lainojen vähentämiseksi EU:ssa

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten talousvaliokuntaan.

7. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonannot Talven COVID19 -vastatoimet ja Yhtenä rintamana COVID19-virusta vastaan

Valtioneuvoston E-selvitys E 11/2021 vp A 7
Liiteasiakirja EU; Komission tiedonannot Talven covid-19-vastatoimet ja Yhtenä rintamana covid-19-virusta vastaan

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian tiedoksi hallintovaliokuntaan ja sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

8. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n demokratiatoimintasuunnitelmasta

Valtioneuvoston E-selvitys E 12/2021 vp A 8
Liiteasiakirja E-kirje: Komission tiedonanto EU:n demokratiatoimintasuunnitelmasta

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan, lakivaliokuntaan ja sivistysvaliokuntaan.

9. Muut asiat

- EPW 2021 ml. Art 13. konferenssi 22.2.2021. Valtuuskunta: VaV - ed. Koskinen, ed. Kulmuni, TaV - ed. Vartiainen, SuV - ed. Harjanne

- Suuren valiokunnan ja suomalaisten Euroopan parlamentin jäsenten TEAMS-tapaaminen perjantaina 23.4.2020 klo 10.00 - 12.00. Keskustelunaiheet: EU-selonteko ja tulevaisuuskonferenssi. Ajankohdan sopivuus MEP:lle varmistettu.

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 19.2.2021 klo 13.30, Pikkuparlamentin auditorio

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Anna Sorto